

[Rozhovor](#)

Nevím, co vůči střelci cítím. I on je obětí zla

Rozhovor se spisovatelkou Dorou Čechovou a její dcerou Terezou, která byla vážně postřelena na filozofické fakultě

[Ondřej Kundra](#)

0:00

Po střelbě na Filozofické fakultě UK zveřejnila spisovatelka Dora Čechova v průběhu ledna až června 2024 v Respektu tři části deníku, který začala psát bezprostředně poté, co se dozvěděla, že mezi postřelenými je i její dcera Tereza. Nyní jsme dostali možnost popovídat si s oběma ženami o tom, jaký měla tato dramatická událost vliv na jejich životy a jak probíhá Terezino uzdravování. Doře Čechové právě vychází o tom, čím si rodina prošla, kniha Terezko, vrat' se!.

Během střelby na filozofické fakultě jste byla vážně poraněná do hrudi a hlavy. Lékaři bojovali o váš život. Jak se vám nyní daří?

Tereza Doležalová: Po fyzické stránce je mi už určitě lépe, ale následky to samozřejmě zanechalo.

Jaké?

T. D.: Hodně mi život komplikuje především poranění míchy. A samozřejmě je náročné i psychicky se se vším vyrovnat. Ale postupně se to zlepšuje – pomalu, ale soustavně.

Cestou sem vám vaše matka pomohla, ale vy sama toho zvládáte stále více. Někdy už chodíte v exoskeletu, který teď asi máte pod oblečením. Kdy jste ho začala používat?

Dora Čechova: Terezka teď exoskelet na sobě nemá. Je to zařízení, ve kterém vypadá jako robocop.

T. D.: To byste poznal, kdybych ho měla na sobě. Je spíš určený na trénink doma, ne na běžné chození venku. Trénuju s ním chůzi od začátku července, kdy ho pro mě vyrobili.

D. Č.: Terezka po střelbě dlouho ležela na lůžku a téměř všechny svaly měla atrofované. Abyste mohl exoskelet používat, musíte udržet trup. Poprvé si do něj stoupla před rokem a půl, ale trup se jí v něm propadal. Proto rok cvičila, než si do exoskeletu mohla stoupnout znovu. I teď při chůzi potřebuje navíc oporu bederního pásu.

T. D.: Exoskelet je skvělý. Zafixuje mi nohy a zamkne kolena. Je to začátek cesty k chození.

Když jdete, musí vás někdo další podpírat?

T. D.: K exoskeletu používám chodítka, takže nikoho dalšího už nepotřebuju. Dalším krokem budou berle. Mám i aplikaci, která mi měří vzdálenost, kterou ujdu. Nejvíc jsem zvládla padesát metrů – zatím jen, když chodím sem a tam po kuchyni. Ale pro mě je to velký posun a obrovská motivace pokračovat.

Mohlo by vás zaujmout:

Máte nějaký plán, kdy byste mohla exoskelet odložit? Nebo je lepší neplánovat a nechat věcem volný průběh?

T. D.: Spíš tomu nechávám volný průběh, protože se to stejně moc naplánovat nedá. Každý postupuje jinak – to, že je někdo v podobné situaci už dál, neznamená, že tam musím být i já. Není kam spěchat. Nepomáhá mi jen exoskelet, ale i metoda elektroakupunktury, na kterou docházím k panu doktoru Olšákovi. Díky elektroimpulzům se znovu rozhýbávají svaly a tělo se učí je používat tak, jak má. Zkousím různé nové věci a pokroky se nedají předem odhadnout.

Jak jste vlastně strávila letošní léto?

T. D.: Táta mě vzal k moři do Chorvatska, na Istrii. Bylo to pro mě skvělé, protože moře miluju – a plavání taky.

Takže jste si i zaplavala?

T. D.: Ne, normálně ne. Měla jsem takové dětské nafukovací rukávky na nohou, to mi umožnilo udržet se na hladině. Držela jsem se také kruhu a táta mě trochu podpíral. Určitě to byla i dobrá rehabilitace, ale hlavně to bylo hezké léto.

Začíná další semestr. Vrátila jste se zpátky na filozofickou fakultu?

T. D.: Tenhle akademický rok si dávám pauzu. Předtím jsem dodělávala některé předměty, když jsem byla z nejhoršího venku. Teď ale potřebuju pauzu, abych se mohla naplno soustředit na cvičení a na sebe, to je hlavní důvod.

Chcete školu dodělat?

T. D.: Tím si v tuto chvíli nejsem jistá. Mám rok na to se rozhodnout. Přemýšlím o změně oboru. A taky nevím, jestli se po střelbě cítím na to vrátit se v běžném režimu do prostor, kde se to stalo. Zatím se ve třídě, kde jsem byla zraněná, neučím, není jasné, jak to bude v budoucnu.

Studovala jste jazyky a komunikaci neslyšících. Jaký jiný obor se vám honí hlavou?

T. D.: Psychologie.

Jakou podporu vám škola poskytuje?

T. D.: Podporu jsem dostávala takovou, jakou jsem potřebovala. Nemusela jsem ve škole být osobně, když jsem z nějakého důvodu nemohla nebo nechtěla.

Věřila jsem jí

O tom, co se stalo vaší dceři a čím jste si vy, váš muž, Terežka a její bratr procházeli, jste napsala knihu z deníkových záznamů s názvem *Terežko, vrať se!*, která nyní vychází. Jste spisovatelka, co deník dokáže zachytit, co by nebylo možné vyjádřit běžným textem nebo románem?

D. Č.: O téhle knížce říkám, že je to knížka, kterou nechcete napsat. Když jsem ale byla na tenhle svět poslána jako píšící, říkala jsem si, že musím to, co se nám stalo, zpracovat. Deník mi také umožňoval podívat se, odkud kam a skrze co jsem šla. Při psaní jsem si říkala, že až tím projdeme, díky deníku uvidím, co přesně jsme prožili. Vražedný útok ve škole je něco tak absurdního a šíleného, že deníková forma je jediný možný způsob mého svědectví o něm. Možnost, jak vzít čtenáře do konkrétního okamžiku a prožitku.

Byl po střelbě nějaký okamžik, kdy byste deník odložila, protože už jste neměla sílu psát?

D. Č.: Nebyl. Deník je pro mě i terapeutická metoda. V nejhorších časech mě zachraňoval. Jakmile jsem padala do temných myšlenek, začít psát, co se nám děje, byla cesta, jak od toho poodstoupit a dívat se na to trochu zdálky. Vždycky jsem psala o tom, co se dělo den před tím. Mám pocit, že v den, kdy bych to neudělala, bych se zbláznila.

Bylo ještě něco, co vám pomáhalo?

D. Č.: Meditace. Šla jsem do ní přes nádech a výdech a představovala jsem si, že Terežce září celé tělo, že se uzdravuje. To byla moje mantra, že to bude lepší.

Nikdy jste nepochybovala?

D. Č.: Terka je bojovnice, je silná, věřila jsem jí. Zároveň od momentu, co se nám ji tu noc po střelbě podařilo najít v nemocnici, kam ji převezli, jsme s mužem věděli, že přes tu strašlivou

tragédii, která se stala, přes její devastující zranění, máme obrovské štěstí, že žije. Každé další ráno pro nás bylo hlavně o tom, že je tady, už pohnula rukou, otevřela oči...

Váš deník končí epilogem z letošního července, kdy se Tereza postavila na nohy a rozešla se. V minulosti vám část lékařů říkala, že něco takového nebude v jejím těžkém zdravotním stavu možné. Co rozhodlo o opaku?

D. Č.: Kreativita lékařů a fyzioterapeutů, kteří vám neříkají, všechno je špatné, že nic nejde, ale přemýšlejí, co by ještě šlo udělat. Terezka dnes cvičí chůzi díky doktoru Peteru Olšákovi, který jí léčí elektroakupunkturou, a díky Michalu Glogerovi, mladému muži, který s kolegy vymyslel rehabilitační pomůcku exoskelet a dostal ji do výroby a s přijatelnou cenou i ke klientům domů. A přesto jsem stále našťvaná na ty, kteří měli potřebu k Terezce, která ještě nebyla zcela při vědomí, jakýmkoli způsobem dostat informaci, že to nebude dobré, že to nikdy nebude lepší. V 21. století, kdy v každém nemocničním pokoji visí informace o právech pacienta na neinformovanost, s jedinou výjimkou, a tou je nakažlivá nemoc, kterou byste mohli přenést, měli ovládnout své ego. To, že si mysleli, že něco nejde, neznamená, že jiní lékaři to nemohou vidět jinak. Ale pokud se ohlédnu zpátky, lékaři a zdravotníci, kteří dělali možné i nemožné, aby Terezku v rehabilitaci podpořili, na naší cestě převažovali.

Mohlo by vás zaujmout:

[Kontext](#) • 14 minut

Neviděli jste naši dceru?

Zápisky matky hledající dceru postřelenou 21. prosince na filozofické fakultě

[Dora Čechova](#) • 25. 1. 2024

Jak měl vypadat váš 21. prosinec 2023, kdy ke střelbě došlo? Co jste měla ten den v plánu?

T. D.: Ten den si skoro nepamatuji. Vím jen, že jsem na odpoledne měla plány s přáteli.

V dopise zemřelým spolužákům z učebny 423 ve čtvrtém patře filozofické fakulty jste rok po tragédii napsala: „Vědět, že brzy vydechnu naposledy, bylo to nejhorší, co jsem kdy zažila.“ Jak dlouho tyto okamžiky, kdy jste ležela postřelená na zemi a myslela jste, že zemřete, trvaly?

T. D.: Mám to hodně v mlze. Čas jsem nevnímala. Asi mi připadal delší, než byl ve skutečnosti.

Je něco, co se vám z mlhy vyjevuje? Vím, že jste se snažila telefonovat, mohu se zeptat komu?

T. D.: Na záchranku. To bylo číslo, které jsem vytočila poté, co střelba zasáhla mě i spolužáky. Jediné, na co jsem tehdy myslela, bylo, že musím rychle zavolat pomoc. Dovolala jsem se dispečerce, řekla jsem jí, že se na filozofické fakultě střílí a že jsme zranění. Byla jsem v šoku a vůbec jsem si neuvědomovala, že jsem sama zraněná. Asi se mi vyplavil adrenalin, protože jsem necítila žádnou bolest. Když do naší třídy dorazili policisté a začali nás ošetřovat, ještě jsem vnímala. Až když mě přendali na plachtu a vynášeli ven, upadla jsem do bezvědomí.

Viděla jste střelce?

T. D.: Mám ho jen jako siluetu ve dveřích. Pamatuji si, že otevřel dveře, začal střílet a já se rychle schovala pod lavici. A že se později vrátil, a ještě jednou po mně vystřelil. Až v nemocnici jsem se dozvěděla, že chodil po třídě a střílel i na ty, co už leželi na zemi.

Kde jste ve třídě seděla?

T. D.: V první lavici, na druhé straně od dveří, téměř u okna. V lavici proti mně seděla paní profesorka. Měli jsme tehdy lingvistiku znakových jazyků.

V bezvědomí jste byla dlouho, v takových momentech se lidem zjevují různé výjevy z předchozího života nebo obrazy možného konce. Prošla jste si takovou mezní situací i vy?

T. D.: Zdály se mi různé nesmysly. A taky sny o tom, co mě trápilo, než ke střelbě došlo.

Vaše matka vám později v nemocnici četla z vaší oblíbené knihy. Kdy jste si začala uvědomovat její přítomnost?

T. D.: Nedokážu říct, kdy přesně to bylo. Probouzení do života si vůbec nepamatuji.

D. Č.: Zhruba desátý den Terežka pootevřela oči, ale dívala se jen skrze nás. Nereagovala. Po několika dalších dnech poprvé mrkla.

Mrknutí byl první okamžik, kdy jste věděla, že vás dcera vnímá?

D. Č.: Věděla jsem, že mě vnímá od první chvíle, kdy jsme ji tu noc po střelbě s manželem v nemocnici chytili za ruku. Když jsem jí třetí den po střelbě začala zpívat písničku, kterou zná z dětství, začala trhat tělem. Lékaři říkali, že je to projev epilepsie, kterou způsobilo zranění hlavy, ale já jsem věděla, že to tak není, že reaguje na mě.

Co jste jí zpívala?

D. Č.: Když se Terežka v roce 2004 narodila, skupina Kabát, které manžel v té době točil videoklipy, právě jela turné s názvem Dole v dole. Byli jsme na koncertě v Hradci Králové, parkovali jsme auto vedle pódia. Při písničce Žízeň všechno dunělo, a Terežka v autosedačce spokojeně usnula. Bylo jí ani ne půl roku. V nemocnici, když jsem jí Žízeň znovu zazpívala, musel to pro ni být tak silný emocionální podnět, že zareagovala. Stejně tak to bylo s písničkou Tři oříšky pro Popelku, kterou dříve hrála na klavír. Při ní na ARO v nemocnici v Krči zase prudce otevřela oči.

Jak rychle se vám vracela po probrání paměť?

T. D.: Co se skutečně stalo, mi docházelo postupně. Potřebovala jsem si hlavně uvědomit, že se to skutečně stalo, protože to bylo tak neuvěřitelné. Vlastně stále nechápu, že k něčemu takovému – že do třídy, kde se učíte, vejde vrah a chce postřílet vás a spolužáky – skutečně došlo. Je to naprosto surreálný zážitek.

Ted' už vím kdo

Jak jste o tom, k čemu došlo, s dcerou komunikovali?

D. Č.: Když nám poprvé psychologka volala z nemocnice v Krči, že Terežka řekla sestřičce, že se jí zdálo o střelbě, dala nám psychologka užitečnou radu: odpovídejte po pravdě, ale neříkejte víc, než na co se zeptá. Psychologka prohlásila, že půjde za Terežkou, a pokud se jí na to Terežka zeptá, potvrdí jí, že u střelby byla. Byla ochotná přijít i o víkend, kdyby téma otevřeli v pátek. Zážitky toho dne se Terežce vracely postupně. Nebylo to tak, že by si najednou na vše vzpomněla a my s ní o tom museli komunikovat. Mozek asi začal zpracovávat všechno postupně, aby to nebyl takový náraz. A také Terežce po prvním snu o střelbě okamžitě nasadili antidepresiva. Aby ji nepronásledovaly noční můry. Přesto je ještě dlouho měla.

To, že Terežka přešla na stranu života, je pro nás dodnes nepochopitelný zázrak.

Jaký okamžik byl pro vás za rok a tři čtvrtě od střelby nejobtížnější?

T. D.: Asi bych řekla, že zvyknout si na jiné fungování těla. A taky přesvědčit hlavu, aby spolupracovala, aby vyslala správné signály tělu a pomohla mi v uzdravování.

Hlava si někdy postaví hlavu a neposlouchá?

T. D.: Někdy je těžké přesvědčit sebe samu na podvědomé úrovni, že chci chodit. Ne že bych nechtěla... Jen prostě někdy hlava pracuje trochu jinak, po svém.

Co bylo nejtěžší pro vás?

D. Č.: Zpracovat to strašlivé trauma, když jsem si uvědomila, že tu noc, kdy jsme Terezku hledali, byli ve stejné situaci i další rodiče, kteří ale neměli takové štěstí jako my.

Pokaždé, když jsem doma otevřela Terezčinu skříň, brala do ruky její věci a nosila jí je do nemocnice, myslela jsem na to, že někde jiná máma stejně jako já otevírá skříň s oblečením svého dítěte, ale už za ním nemůže jít. My i oni jsme měli tu noc v ruce bílou a černou kartu. Nám v ruce zůstala ta bílá. Terezčina zranění ji ale nepředurčovala jasně k přežití. Byla na tenké hraně života a smrti. To, že přešla na stranu života, je pro nás dodnes nepochopitelný zázrak. Každý den toho roku jsem myslela na rodiče, kteří tu noc také hledali své dítě, které jen „odešlo“ do školy, a nevrátilo se.

Sto dvacátý den po střelbě jste se sešla s policistou, který zachránil vaši dceru. Koho zachraňuje a jestli přežili, nevěděl. Svěřil se vám, že ale věděl, do jaké nemocnice odvezli postřelenou profesorku z Tereziny třídy a hned druhý den se za ní vydal. Proč?

D. Č.: Ti chlapi, co zasahovali v Terezčině třídě, zažili něco, co do té doby nezažili, a snad ani už nikdy nezažijí. Představte si, že jako policista vejdete do třídy, kde na zemi leží, přestože čerstvě plnoleté, ale stále ještě děti. Ten zásah pro ně musel být nesmírně náročný. Proto si myslím, a tak jsem tomu porozuměla, když jsme o tom mluvili, že za profesorkou šel, protože se potřeboval přesvědčit, sáhnout si na někoho, kdo tu hrůzu přežil. Dotknout se života navzdory zkáze.

Dotyčný policista měl z minulosti vystudovanou specializaci v intenzivní medicíně. Když slyšel ve vysílačce, co se na univerzitě děje, nechal si schválně výjezd od nadřízeného, vzal si ošetřovatelské věci a rychle vyrazil. Ve třídě přišel k vaší dceři. Ve vašem deníku na to vzpomíná: „Sklonil jsem se k ní. Chytil jsem ji za ruku. Jestli mě slyšíte, stiskněte mi ruku, řekl jsem jí, a ona mi ruku stiskla.“ Kdyby vaší dceři ten den neposkytl rychlou péči, zemřela by?

D. Č.: V té třídě, pokud vím, bylo policistů tolik, že mohli pomoci všem, ke komu se dostali včas. Myslím, že kdyby to nebyl on, skloupl by se k Terezce někdo jiný. Dodnes jsem policistům, kteří to odpoledne zasahovali na fakultě, nesmírně vděčná. Při zásahu se rozdělili, část šla za střelcem a další zůstali ve třídě, aby zachraňovali zraněné. Díky tomu, myslím, Terezka přežila. Pomáhat a chránit, co mají na autech, není jen prázdné heslo. Viděla jsem je pak i na setkání policistů a zraněných. Ty rovné obětavé chlapy, kteří udělali všechno, co bylo v jejich silách.

Vy jste s vaším zachráncem mluvila?

T. D.: Ano. Chtěl se se mnou setkat a já jsem za to ráda. Díky němu vím, co se dělo ve třídě potom, co se tam dostali policisté. Díky němu jsem z jiného úhlu pohledu viděla, co se stalo. Hlavně jsem ale byla vděčná za to, že můžu podat roku tomu, kdo mi tak pomohl. Pamatovala jsem si, že se ke mně někdo sklonil, ale nepamatovala jsem si kdo.

V deníku píšete, že se s lidmi jako tento policista setkáváte, abyste vyplnila řadu mezer, které máte ve své hlavě. Jde o čas od půl čtvrté odpoledne, kdy jste střelbu zaregistrovala, do nalezení těžce zraněné dcery v půl jedné v noci ve vinohradské nemocnici. Už jste od té doby všechna prázdná místa zaplnila?

D. Č.: Ano, už nemám otázky.

Kdybyste měla možnost položit nějakou otázku střelci, chtěla byste s ním mluvit?

D. Č.: To je od vás hodně krutá otázka. Kdyby přežil...? Víte, nedokážu si představit, že by někdo z otců, kteří ten den přišli o své dítě, neměl „koule“ a nešel si to s ním vyřídit...

Co ke střelci cítíte vy?

T. D.: Nevím přesně, co k němu cítím. Jen se snažím pochopit, proč by někdo něco takového udělal. Je to dost těžké, když jsem ho vůbec neznala. Myslím, že se mnou nemusí všichni souhlasit, jsem však toho názoru, že i on patří mezi oběti. Nejen, že jeho rukou zemřelo čtrnáct studentů a učitelů, ale že vlastní rukou zemřel i on sám. Nevím, co se v jeho životě, během jeho dospívání stalo, ale myslím si, že i on je obětí toho zla, o kterém všichni mluví v souvislosti s jeho vraždami.

Proč si myslíte, že je oběť, a ne tvůrce toho zla?

T. D.: Pokud se v životě setkáváte se zlem, ve vztazích, na sociálních sítích, a toho dobrého poznáte jen málo, zlo vás může pohltit. Myslím si, že to byl i jeho případ. Zlo ho pohltilo, a on se stal jeho nástrojem.

Kontaktovala vás rodina střelce?

T. D.: Mě ne.

D. Č.: K tomu nedošlo.

Stýkáte se s rodiči zastřelených nebo přeživších?

D. Č.: S některými maminkami zastřelených ano. Poprvé jsme se potkali na křtu knížky Lucie Fríbertové *Vlčí poezie*. Lucka ten den seděla ve třídě vedle Terezky a střelbu nepřežila. Na křtu mi byli někteří rodiče představeni. Také chodím do spolku Spojení nadějí, jenž založily rodiny obětí a sdružuje všechny, kteří byli vražedným útokem na fakultě zasaženi. Tam se setkáváme.

T. D.: Jsem lehce v kontaktu s některými přeživšími spolužačkami, ale jenom lehce. Tu a tam si něco napíšeme. Třeba o tom, jak se máme a co naše zranění, protože jsme na tom různě. S jednou spolužačkou jsem probírala i jiné, osobní věci a zájmy.

Vždycky jsem cítila, že mám pomáhat lidem. Nepřestanu s tím. Nejdřív se ale musím srovnat fyzicky i psychicky.

Někteří rodiče později kritizovali postup policie kvůli tomu, že jim na řadu otázek neodpověděla. Jak to vnímáte vy, zůstaly některé otázky nezodpovězené i pro vás?

D. Č.: Vnímám to tak, že kdyby Lenka Šimůnková, maminka zastřelené Elišky, nemluvila celý rok do médií, nekladla otázky, kdyby je nekřičela do světa, zůstalo by těch nezodpovězených otázek více. Pro mě dosud zůstává nezodpovězená otázka, kdo velel celému zásahu, kdo odvolal hlídku z filozofické fakulty... Není to o hledání viníka, jde jen o to nezaměškovat informace.

Naděje a světlo

V již zmíněném dopise spolužákům jste rovněž napsala: „Nezemřela jsem, ale kdybych v ten den umřela, vím, že jsem nenaplnila svůj život, neudělala jsem, co jsem měla a chtěla. Teď, když jsem byla ušetřena, mohu udělat, co mám a co chci.“ Co přesně to je?

T. D.: Vždycky jsem cítila, že mám pomáhat lidem. Nepřestanu s tím. Naopak, chci v tom pokračovat. Nejdřív se ale musím srovnat fyzicky i psychicky. Jestli ale je ještě nějaký důvod, proč jsem přežila, tak ho nikdo nezná, ani já ne. Třeba se časem ještě ukáže.

V čem je pro vás pomoc lidem důležitá?

T. D.: Naplňuje mě. Cítím, že je to tak správně. Spousta lidí má v dnešní době problémy, proto uvažují o studiu psychologie. V tom vidím možnou cestu pro sebe.

Pomáháme si jako společnost dost? Jsme k sobě dostatečně vstřícní, milí a slušní?

T. D.: Věřím, že je určitě více slušných lidí. Takovou mám životní zkušenost.

V Česku má část lidí, kteří si neprošli tím co vy, pocit, že se mají špatně a stěžují si na život. Na rozdíl od vás jsou zdraví. Je něco, co byste jim chtěla s vaší zkušeností vzkázat?

T. D.: Vždycky se dá najít nějaká naděje a světlo. A vždycky se dá najít i činnost, ze které může mít člověk radost.

D. Č.: Laskavost člověka k člověku je klíč k životu, který stojí za to žít. Všichni ti, kteří nám během naší cesty pomáhají, mi to každý den potvrzují.

Dora Čechova a její dcera Tereza Autor: Milan Jaroš

DORA ČECHOVA (1971)

Česká spisovatelka. Na FAMU vystudovala obor scenáristika, na Konzervatoři Jaroslava Ježka tvorbu textu a scénáře. Debutovala v nakladatelství Labyrint kritikou oceňovanou povídkovou knihou *Nechtěl jsem být Leninem* (2012), na niž navázala dalšími sbírkami povídek *Padaná letní jablka* (2015) a *Ženy, které potřebují muže* (2021). Je také autorkou knižního rozhovoru *Život a sochy Olbrama Zoubka*. Její povídky vyšly v překladech do maďarštiny, němčiny, španělštiny a ukrajinštiny. Žije s rodinou nedaleko Prahy.

TEREZA DOLEŽALOVÁ (2004)

Studentka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Věnuje se oboru jazyky a komunikace neslyšících. 21. prosince 2023 byla jednou z postřelených při útoku na její školu, při němž zemřelo čtrnáct studentů a učitelů.